צ: חלק פרק אחד עשר סנהדרין

ויהי לו כן וירמסו אותו. דבדבר שכפר בו נדון שלא מכל משם וגרמם כרגלי הבאים לקנות: [6]**(וכי אהרן קיים לעולם.** כלומר וכי אהרן חיה כל כך שתגתן לו תרומה והלא לא נכנס לארץ ישראל ומתי האי דקאמר ונתתם ממנו תרומת ה' לאהרן הכהן): **לעולם קיים.** לאו דווקא אלא כלומר הלא לא נגזר עליו שיחיה כל כך: **שעתיד לחיות.** לעולם הבא: **דכי רבי ישמעאל תנא.** הא דכתיב לאהרן לאו להכי הוא דאמר אלא כלומר לך כאהרן וכו': **מה ארי ספק דורס ואוכל.** ואין אנו יודעין כשנטל בהמה מן העדר אם דעתו לדורסה ולאוכלה מיד קודם שתסריח או לא אלא לטרוף ולמלא (מזונו) [מאומו] ולאחר זמן יאכלנה כשתסריח וה"נ כהן עם הארץ כשאנו נותנין לו תרומה בידו אין אנו יודעין אם יאכלנה בטהרה או בטומאה. [אי נמי] ספק דורס שארי דרכו לדרוס ולרמוס בהמה ברגליו ואוכלה כשהיא דרוסה מגוולת ופעמים שנתנה כחורו ואינה מגוולת: **עון אשמה.** עונות הרבה מטעין עליו: **כאכלם את קדשיסם.** ומתרגמינן במיכלהון כקודאנא ית קודשיהון: **אלא להם.** דמשמע שהבטיח הקב"ה לאבותינו אברהם יצחק ויעקב שיתן להם ארץ ישראל וכי להם ניתנה והלא לבניהם ניתנה אלא מלמד שעתידין לחיות ועתיד הקב"ה ליתן להם את ארץ ישראל: **הנך שוכב עם אבותיך וקם.** הנה אתה מת שוכב והנה אתה קם שתחיה לעתיד לבא והאי וקם אהנך קאי: **דילמא וקם העם וזנה.** דלקמי' קאי ולאו אדלעיל והייגו אחד [6]מג' מקראות שאין להם הכרע[8]: **יחיו מחיך.** דמחיה שבארץ ישראל יחיו: **נבלתי יקומון.** אפי' נפלים יחיו כמסכת כתובות [9]: **ודילמא מחיה שהיה יחוקאל.** דההיא קרא יחיו מתיך ויהי לו כן וירמסו אותו בשער וימות ודילמא קללת אלישע גרמה ליה [6]דאמר רב יהודה אמר רב קללת חכם אפי' על חנם היא באה אם כן לכתוב קרא וירמסוהו וימות מאי בשער על עסקי שער [1](אמר ר' יוחנן) מניין לתחיית המתים מן התורה שנאמר [2]ונתתם ממנו [את] תרומת ה' לאהרן הכהן וכי אהרן לעולם קיים והלא לא נכנס לארץ ישראל שנותנין לו תרומה אלא מלמד שעתיד לחיות וישראל נותנין לו תרומה מכאן לתחיית המתים מן התורה דבי רבי ישמעאל תנא לאהרן כאהרן מה אהרן חבר אף בניו חברים [3] [7]א"ר שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן מניין [8]שאין נותנין תרומה לכהן עם הארץ שנאמר [3]ויאמר לעם ליושבי ירושלים לתת מנת [4](לכהנים ולוים) למען יחזקו בתורת ה' כל המחזיק בתורת ה' יש לו מנת ושאינו מחזיק בתורת ה' אין לו מנת אמר רב אחא בר אדא אמר רב יהודה כל הנותן תרומה לכהן עם הארץ כאילו נותנה לפני ארי [5]מה ארי ספק דורס ואוכל ספק אינו דורס ואוכל אף כהן עם הארץ ספק אוכלה בטהרה ספק אוכלה בטומאה ר' יוחנן אמר אף גורם לו מיתה שנאמר [4]ומתו בו כי יחללוהו דבי ר"א בן יעקב תנא אף משיאו עון אשמה שנאמר [5]והשיאו אותם עון אשמה באכלם את קדשיהם תניא ר' סימאי אומר מניין לתחיית המתים מן התורה שנאמר [6]וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען לכן אמרו לו ודילמא וקם העם הזה וזנה מן הנביאים דכתיב [8]יחיו מתיך נבלתי יקומון הקיצו ורננו שוכני עפר כי טל אורות טלך וארץ רפאים תפיל: [9]וחכך כיין הטוב הולך לדודי למישרים דובב שפתי ישנים: [10]ולמען תאריכו ימים על האדמה אשר נשבע יי לאבתיכם לתת להם ולזרעם ארץ זבת חלב ודבש: [11]ואתם הדבקים בי אלהיכם חיים כלכם היום: [12]כי דבר יי בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת הנפש ההוא עונה בה: [13]והנפש אשר תעשה ביד רמה מן האזרח ומן הגר את יי הוא מגדף ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמה: [14]ויציצו מעיר כעשב הארץ ויגדלו כלבנון פריו ויציצו מעיר כעשב הארץ: אמרה

[1]ויהי לו כן וירמסו אותו בשער וימות ודילמא קללת אלישע גרמה ליה [6]דאמר רב יהודה אמר רב קללת חכם אפי' על חנם היא באה אם כן לכתוב קרא וירמסוהו וימות מאי בשער על עסקי שער [1](אמר ר' יוחנן) מניין לתחיית המתים מן התורה שנאמר [2]ונתתם ממנו [את] תרומת ה' לאהרן הכהן וכי אהרן לעולם קיים והלא לא נכנס לארץ ישראל שנותנין לו תרומה אלא מלמד שעתיד לחיות וישראל נותנין לו תרומה מכאן לתחיית המתים מן התורה דבי רבי ישמעאל תנא לאהרן כאהרן מה אהרן חבר אף בניו חברים [3] [7]א"ר שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן מניין [8]שאין נותנין תרומה לכהן עם הארץ שנאמר [3]ויאמר לעם ליושבי ירושלים לתת מנת [4](לכהנים ולוים) למען יחזקו בתורת ה' כל המחזיק בתורת ה' אין לו מנת ושאינו מחזיק בתורת ה' אין לו מנת אמר רב אחא בר אדא אמר רב יהודה כל הנותן תרומה לכהן עם הארץ כאילו נותנה לפני ארי [5]מה ארי ספק דורס ואוכל ספק אינו דורס ואוכל אף כהן עם הארץ ספק אוכלה בטהרה ספק אוכלה בטומאה ר' יוחנן אמר אף גורם לו מיתה שנאמר [4]ומתו בו כי יחללוהו דבי ר"א בן יעקב תנא אף משיאו עון אשמה שנאמר [5]והשיאו אותם עון אשמה באכלם את קדשיהם תניא ר' סימאי אומר מניין לתחיית המתים מן התורה שנאמר [6]וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען לכן אמרו לו ודילמא וקם העם הזה וזנה מן הנביאים דכתיב [8]יחיו מתיך נבלתי יקומון הקיצו ורננו שוכני עפר כי טל אורות טלך וארץ רפאים תפיל: [9]וחכך כיין הטוב הולך לדודי למישרים דובב שפתי ישנים ודילמא רחושי מרחשן שפוותיה בעלמא כר' יוחנן [7]דאמר ר' יוחנן משום ר"ש בן יהוצדק כל מי שנאמרה הלכה בשמו בעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר שנאמר דובב שפתי ישנים עד שאמר להם מקרא זה [10]אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם לכם לא נאמר אלא להם מיכן לתחיית המתים מן התורה וי"א מן המקרא הזה אמר להם [11]ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום [6](פשיטא דחיים כולכם היום אלא אפילו ביום שכל העולם כולם מתים אתם חיים) מה היום כולכם קיימין אף לעוה"ב כולכם קיימין שאלו רומיים את רבי יהושע בן חנניה מניין שהקב"ה מחיה מתים ויודע מה שעתיד להיות אמר להו תרוייהו מן המקרא הזה שנאמר [7]ויאמר ה' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה ודילמא וקם העם הזה וזנה אמר להו [6]נקוטו מיהא פלגא בידייכו דיודע מה שעתיד להיות איתמר נמי א"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי מניין שהקדוש ברוך הוא מחיה מתים ויודע מה שעתיד להיות שנאמר הנך שוכב עם אבותיך וקם וגו' תניא א"ר אליעזר בר' יוסי בדבר זה זייפתי ספרי מינים שהיו אומרים אין תחיית המתים מן התורה אמרתי להן זייפתם תורתכם ולא העליתם בידכם כלום שאתם אומרים אין תחיית המתים מן התורה הרי הוא אומר [12]הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה הכרת תכרת בעולם הזה עונה בה לאימת לאו לעולם הבא א"ל רב פפא לאביי ולימא להו תרוייהו מהכרת תכרת אינהו הוו אמרי ליה [6]דברה תורה כלשון בני אדם כתנאי [6]הכרת תכרת [5]הכרת בעולם הזה תכרת לעולם הבא דברי ר"ע אמר לו ר' ישמעאל והלא כבר נאמר [13]את ה' הוא מגדף ונכרתה וכי שלשה עולמים יש אלא ונכרתה בעולם הזה הכרת לעולם הבא הכרת תכרת דברה תורה כלשון בני אדם בין ר' ישמעאל ובין ר"ע עונה בה מאי עבדי ביה לכדתניא [6]יכול אפילו עשה תשובה ת"ל עונה בה לא אמרתי אלא בזמן שעונה בה שאלה קליאופטרא מלכתא את ר"מ אמרה ידענא דחיי שכבי דכתיב [14]ויציצו מעיר כעשב הארץ אלא כשהן עומדין עומדין ערומין או בלבושיהן עומדין אמר לה [6]ק"ו מחיטה [5]ומה חיטה שנקברה ערומה יוצאה בכמה לבושין צדיקים שנקברים בלבושיהן על אחת כמה וכמה א"ל קיסר לרבן גמליאל אמריתו דשכבי חיי הא הוו עפרא ועפרא מי קא חיי אמרה

ישעיה אמרו והוא קדם ליחזקאל שנתנבא בימי חזקיה והיה מתנבא פסוק זה על שהיה עתיד יחזקאל להחיות מתים אבל לעולם הבא לא: **דובב.** פרוממיי"ש בלע"ז לשומר נעות ומתנודדות שפתי ישיני עפר מכלל שיחיו: **מרחשן שפוותיהו בעלמא.** שפתותיהן נעות מעט בתוך הקבר אבל אין חיין ויוצאין לאויר העולם וכדכי יוחנן וכו': **ולא קבלו ממנו עד שאמר להם וכו': חיים כלכם היום.** דהאי [6]יום מיותר הוא דמאי למכתב חיים כלכם מה תלמוד לומר היום כהיום מה היום וכו' כך שמעתי: **הנך שוכב עם אבותיך וקם.** הרי תחיית המתים העם הזה וזנה הרי מה שעתיד להיות: **פלגא בידך.** דמהאי קרא נפקא דיודע מה שעתיד: **וייפתם ולא העליתם.** כזב אתם אומריים ואין ממש בדבריכם: **לאו לעולם הבא.** אלמא יש תחיית המתים: **מהכרת תכרת.** הכרת בעולם הזה תכרת לעולם הבא: **אינהו הוו אמרי ליה דברה תורה כלשון בני אדם.** ולהכי אמר להו הכי כי היכי דלא להוי להו פתחון פה: **הכרת תכרת.** בעבודת כוכבים כתיב: **והלא כבר נאמר.** בעבודת כוכבים את ה' הוא מגדף ונכרתה דס"ל מגדף [6]היינו עובד עבודת כוכבים: **וכי שלשה עולמים יש וכו'.** ור"ע סבירא ליה דמגדף היינו מברך השם: **והשתא כין לרבי ישמעאל כין לר"ע עונה בה מאי עבדי ליה מבעי ליה וכו': שעונה בה.** שלא שב קודם מיתה הוי בכרת אבל שב לא: **דחיי שבבי.** שהמתים חיים: **ויציצו מעיר.** שעתידין ישראל לצין ולפרוח מעיר ירושלים וכדאמרינן (כתובות דף קיא.) הקב"ה עושה להם מחילות לצדיקים והולכין ועולין לירושלים: אמרה

עין משפט נר מצוה

א (מיי' פ"ו מהל' תרומות הל' כ):
ג ב מיי' פ"ט מהלכות תשובה הל"ח:
ד ג מיי' שם הלכה כ בהגהות והפירוש שהביא בשל מ"ע בשם הרמב"ן:

תורה אור השלם

1. ויהי לו כן וירמסו אתו העם בשער וימות:
מלכים ב ז כ
2. כן תרימו גם אתם תרומת יי מכל מעשרתיכם אשר תקרו מאת בני ישראל ונתתם ממנו את תרומת יי לאהרן הכהן:
במדבר יח כח
3. ויאמר לעם לישבי ירושלם לתת מנת הכהנים והלוים למען יחזקו בתורת יי:
דברי הימים ב לא ד
4. ושמרו את משמרתי ולא ישאו עליו חטא ומתו בו כי יחללהו אני יי מקדשם: ויקרא כב ט
5. והשיאו אותם עון אשמה באכלם את קדשיהם כי אני יי מקדשם: ויקרא כב טז
6. וגם הקמתי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגריהם אשר גרו בה: שמות ו ד
7. ויאמר יי אל משה הנך שכב עם אבתיך וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ אשר הוא בא שמה בקרבו ועזבני והפר את בריתי אשר כרתי אתו:
דברים לא טז
8. יחיו מתיך נבלתי יקומון הקיצו ורננו שכני עפר כי טל אורת טלך וארץ רפאים תפיל:
ישעיהו כו יט
9. וחכך כיין הטוב הולך לדודי למישרים דובב שפתי ישנים:
שיר השירים ז י
10. ולמען תאריכו ימים על האדמה אשר נשבע יי לאבתיכם לתת להם ולזרעם ארץ זבת חלב ודבש: דברים יא ט
11. ואתם הדבקים בי אלהיכם חיים כלכם היום: דברים ד ד
12. כי דבר יי בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת הנפש ההוא עונה בה:
במדבר טו לא
13. והנפש אשר תעשה ביד רמה מן האזרח ומן הגר את יי הוא מגדף ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמה:
במדבר טו ל
14. יהי פסת בר בארץ בראש הרים יריעש כלבנון פריו ויציצו מעיר כעשב הארץ:
תהלים עב טז

הגהות הגר"א

[א] גמ' שיטן לדיק גם נפש קס. נ"ב לדיק קיים גם"ש נ"ש מי' כל"ל:

לעזי רש"י

פרוממיי"ש (פרוממיי"ר). להיות חסר מנוחה.

מוסף רש"י

ויאמר לעם. ביהושפט כתיב בדברי הימים, שיסיה דקרא למען יחזקו בתורת ה' (חולין קז:). **מנת.** חלק כהונה (שם). **דובבות.** נעות, לשון דבר שמרחיק ומגלגל (ירמיה נא). **והנשאר** הוא לו שדומה כחי (בכורות לא:). **דברה תורה כלשון בני אדם.** הכי משמעו כני אדם (דברים ג). **והלא כבר נאמר** וגו' **ונכרתה.** לאיתה מרבה עלמה גבי מגדף, וה"פ סבירא ליה מגדף היינו מברך את השם, כדאמר בכריתות (ז:) ושולם הכא לא נפקא ליה בע"ז אלא מהכרת תכרת, וכי' ישמעאל לאו לר"ע פריך והלא כבר נאמר ונכרתה, דהא ר"ע מברך את השם מוקים לה, אלא עשמא דנפשיה קאמר והלא כבר נאמר ונכרתה, ואלא סבירא ליה דבע"ז כתיבא (לעיל סד:).

מסורת הש"ס

א) מכות יח. בכורות טו., כ) [ליתא בע"י], ג) ס"א מכאן אמרו שאין נותנין מתנה לכהן ע"ה, ד) תוס' קל., ה) [ל"ל הכהנים והלוים], ו) [מסחים מט: ע"ש], ז) יומא לז. ע"ש בכורות לא: ע"ש, ח) רש"ל מ"ג, ט) [מו"ק כח.], י) [קדושין יח: וש"נ], כ) [ל"ל סד: [שבועות יג.], ל) [שבועות יג.], מ) [כתובות קיא: ועי' תוספות חולין קז: ד"ה מטבן], נ) רש"ל מ"ג, ס) [ל"ל מחמסה], ע) [ויומא נב.], פ) [דף קיא.], צ) [ל"ל היום], ק) [לעיל סד: כריתות ז:].

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com